

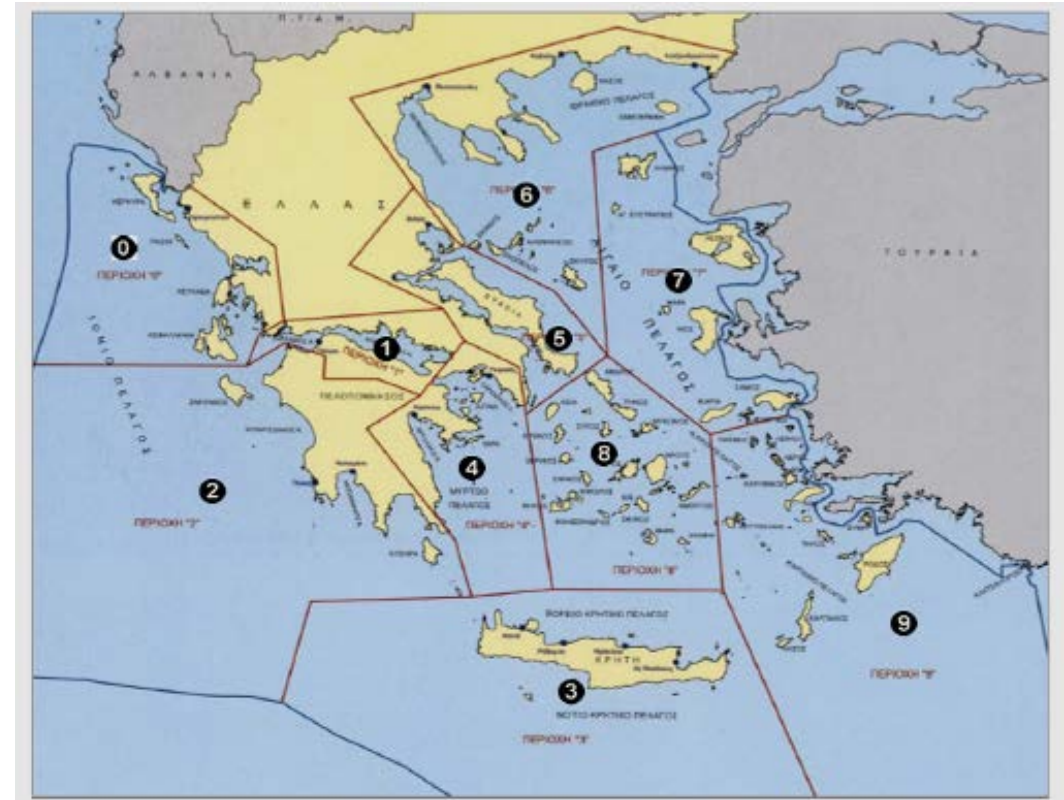

Η αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου των ελληνικών παραδοσιακών φάρων στην εκπαιδευτική πράξη

Δρ. Παρασκευή Κακαρούχα, pkakarouha@yahoo.gr

Ελληνικό Φαρικό Δίκτυο (Ε.Φ.Δ.)

- από τα **πυκνότερα**, πιο **εκτεταμένα** και **καλύτερα οργανωμένα** συστήματα φωτισμού ακτών και ανοικτής θάλασσας στον κόσμο
- πάνω από **1.600** φάροι, φανοί και φωτοσημαντήρες
- **144** διατηρητέα κτήρια
- Μνημεία Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Χάρτης Περιοχών
Ελληνικού Θαλάσσιου Χώρου
(Καλογήρου, 2019)

Ελληνικοί Παραδοσιακοί Φάροι

- στοιχείο σύμφυτο με την ελληνική ναυτοσύνη
- αυθεντικά και υποβλητικά τοπόσημα
- πανανθρώπινοι συμβολισμοί
- αξιόλογα τεχνικά και αισθητικά επιτεύγματα
- σε πλήρη αρμονία με το φυσικό περιβάλλον

Φάροι από τις 10 Περιοχές
του Ελληνικού Θαλάσσιου Χώρου
0: Κόπραινα, 1: Δρέπανο, 2: Κρανάη, 3: Χανιά,
4: Μονεμβασιά, 5: Αρκίτσα, 6: Κασσάνδρα Χαλκιδικής,
7: Σίγγρι Λέσβου, 8: Λιβάδα Τήνου, 9: Πρασονήσι Ρόδου
(προσωπικό αρχείο)

Οι Ελληνικοί Φάροι

- αντιμετωπίζονται με σεβασμό και προστατεύονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες
- δεν αναδεικνύονται συστηματικά ως πολιτισμικοί πόροι
- δεν απαντώνται συχνά στην τυπική και τη μη τυπική εκπαίδευση

Οι ελληνικοί φάροι στη Λογοτεχνία και τον Κινηματογράφο (εξώφυλλα βιβλίων, στιγμιότυπα από ταινίες)

Στόχος Εργασίας

- διατύπωση **προτάσεων** σχετικά με τον **διαθεματικό** εμπλουτισμό της **εκπαιδευτικής πράξης** με **υλικές και άυλες** παραμέτρους και αναπαραστάσεις των ελληνικών φάρων
- σύντομη **ιστορική ανασκόπηση** της εξέλιξης του Ε.Φ.Δ.
- τεκμηρίωση της **πολιτισμικής-συμβολικής οντολογίας** των κτιστών ναυτικών φάρων

Φάρος Χανίων
(www.cna.gr, 2020)

Μεθοδολογία Έρευνας

- βιβλιογραφία-δικτυογραφία
- επιτόπια έρευνα
- μελέτη περιπτώσεων
- συνεντεύξεις

Φάρος Χαλκίδας
(<https://eviaportal.gr>, 2015)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- εν ενεργεία και εν αποστρατεία φαροφύλακες
- πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό Υπηρεσίας Φάρων
- συγγενείς φαροφυλάκων
- λογοτέχνες
- καλλιτέχνες
- επιστήμονες

Φανάρι'ου
(www.allovergreece.com, χ.χ.)

Ιστορία Σύγχρονου Ε.Φ.Δ.

- Αγγλικοί φάροι
- Πρώτοι φάροι του **νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους**
- Φάροι βασιλείας **Όθωνα**
- Φάροι δεύτερης πρωθυπουργίας **Χ. Τρικούπη**
- Φάροι **Νέων Χωρών**
- Φάροι εποχής **Σ. Λυκούδη**

Φάρος Κέας
(Υπηρεσία Φάρων, χ.χ.)

Υλικά και Άυλα Πολιτισμικά Στοιχεία

- φορείς υλικής και άυλης κληρονομιάς
- ανθρώπινη ανάγκη για γνώση, ορθολογισμό, ασφάλεια, πρόοδο
- οριακές τοποθεσίες, υπενθύμιση της προαιώνιας αναμέτρησης του ανθρώπου με τη φύση
- γεωστρατηγικές και γεωπολιτικές θέσεις
- ρομαντισμός και μυστήριο

Φάρος Καβομαλέα
(www.visitvatika.gr, χ.χ.)

Εκπαιδευτικές Πρακτικές (διεθνώς)

- **Trinity House (Η.Β.):** εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. βίντεο, φύλλα εργασίας, παιχνίδια) και οδηγίες χρήσης του
- **Museum of Scottish Lighthouses (Σκωτία):** βιωματικά παιχνίδια (π.χ. μοντελισμός, αφήγηση ιστοριών, κυνήγι θησαυρού, συνεντεύξεις με φαροφύλακες), ξεναγήσεις και διαλέξεις
- **United States Lighthouse Society (Η.Π.Α.):** εκπαιδευτικά υλικά (π.χ. δραστηριότητες και φύλλα εργασίας για μαθήματα Γεωγραφίας, Ιστορίας, Λογοτεχνίας), βιβλία, περιοδικά

Φάρος Τρίκερι

(<http://walking-pilion.blogspot.com>, 2020)

Εκπαιδευτικές Πρακτικές (Ελλάδα)

- Υπηρεσία Φάρων: εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Ελληνικοί Φάροι και Φανοί**»
- Erasmus +KA219: “**Keep on shining: a project on lighthouses**” (13ο Γυμνάσιο Ηρακλείου)
- Κέντρο μελέτης: **πρόγραμμα βιωματικών δραστηριοτήτων** για παιδιά 5-12 ετών
- Ιδιωτικό νηπιαγωγείο: **γιορτή λήξης σχολικού έτους**
- **Επισκέψεις γυμνασίων/λυκείων σε φάρους** στο πλαίσιο προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης

Φάρος Λευκάτας

(<https://lefkadapress.gr>, 2022)

Προτάσεις

- **Αυτοτελής ή διαθεματική σύνδεση** με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα και μαθησιακά αποτελέσματα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης
- Ένταξη σε **εργαστήρια δεξιοτήτων** (π.χ. Πρόγραμμα «Φροντίζω το Περιβάλλον»)
- Προγράμματα **εκπαίδευσης ενηλίκων** (π.χ. Τομέας Τουρισμού)

«Μοχλός» για την ενεργοποίηση και την ανάπτυξη νοητικών και συναισθηματικών αντιδράσεων και λειτουργιών σε εκπαιδευομένους/ες κάθε ηλικίας

Φάρος Πλάκας (Λήμνος)
(Υπηρεσία Φάρων, χ.χ.)

Προϋποθέσεις

- Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη εξωστρέφειας της **Υπηρεσίας Φάρων**
- Εκπαίδευση **φαροφυλάκων και φαροτεχνιτών**
- **Επιμόρφωση** εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ενηλίκων
- Παραγωγή/Προσαρμογή **ειδικού εκπαιδευτικού υλικού** και δραστηριοτήτων

Φάρος Μεγάλο Έμβολο (Θεσσαλονίκη)
(www.allovergreece.com, χ.χ.)

Περισσότερες πληροφορίες:
Πρακτικά του Συνεδρίου

Δρ. Παρασκευή Κακαρούχα
E-mail: pkakarouha@yahoo.gr

Φάρος Τουρλίτης (Άνδρος)
(<https://exploringgreece.tv>, χ.χ.)